

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
(ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ)**

Θεσσαλονίκη, 23. 08. 2017

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 187/2017

Ατομική

Γνωμοδοτών: Γεώργιος Α. Βαμβακίδης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.-

Αριθ. ερωτήματος: Το υπ'αρ.πρωτ.οικ.53162/8.08.2017 έγγραφο του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης (Α.Δ.Μ.Θ.).-

Ερώτημα: Ερωτάται εάν η διοίκηση (υπηρεσίες της ΑΔΜΘ), ενόψει της κείμενης νομοθεσίας (ήτοι του άρθρου 5 του Κωδ.Διαδ {ν. 2690/99} και των διατάξεων του ν. 4174/13) δύναται να χορηγήσει στον Α.Μ., υπό την ιδιότητα του συνυποψηφίου υποτροφίας μεταπτυχιακών σπουδών του Ιδρύματος Χ.Β., δημόσια έγγραφα της Α.Δ.Μ.Θ., στα οποία εμπεριέχονται λεπτομερή φορολογικά στοιχεία άλλων συνυποψηφίων ή εάν αυτά εμπίπτουν στο φορολογικό απόρρητο.-

Ιστορικό

Από όσα εκτίθενται στο πιο πάνω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα συνοδεύοντα τούτο σχετικά, που περιήλθαν σε μας την 18^η Αυγούστου 2017, προκύπτουν τα εξής:

1. Ο Α.Μ., με την από 12.7.2017 (αρ.πρωτ.49591/24.7.17) αίτησή του προς την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης, ζήτησε να του χορηγηθεί “...

πλήρη σειρά όλων των εγγράφων και της αλληλογραφίας της υπηρεσίας σας με κάθε δημόσιο και ιδιωτικό φορέα (Πανεπιστήμια, Ιδρύματα, ΝΣΚ κ.α., ενδεικτικά όπως αποφάσεις, πλήρη πρακτικά του Ιδρύματος Χρ. ... Β. ..., αιτιολογήσεις επί των αποτελεσμάτων των πρακτικών, γνωμοδοτήσεις 2^{ου} Γεν. Λυκείου Κιλκίς κ.α.) σε σχέση με την προκήρυξη μιας θέσης υποτροφίας για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό για το οικ. έτος 2012-2013, αρ.πρωτ.52/12.10.2012 ιδρύματος Χρ. Β. και το αριθ.πρωτ.354335/8.12.2012 με ΑΔΑ: Β4 347ΛΛ-ΓΦ1 Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας..." επικαλούμενος ότι έχει έννομο συμφέρον ως υποψήφιος στον εν λόγω διαγωνισμό.

2. Στη συνέχεια, η ερωτώσα υπηρεσία εκθέτει στο ως άνω σχετικό έγγραφο ερώτημά της ότι ο ανωτέρω αιτών είναι υποψήφιος δικαιούχος υποτροφίας για μεταπτυχιακές σπουδές του Ιδρύματος Χρ. Β. που εδρεύει στο Κιλκίς, του οποίου την εποπτεία έχει αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4182/2013. Μεταξύ των εγγράφων που συμπεριλαμβάνονται στην αλληλογραφία της με διάφορους φορείς του Δημοσίου και του Ιδρύματος, είναι και η απόφαση του Δ.Σ. του τελευταίου (Ιδρύματος) περί επιλογής των υποτρόφων, η εγκριτική αυτής απόφαση της υπηρεσίας, καθώς και τα απαιτούμενα για την αξιολόγηση και επιλογή των οικονομικών κριτηρίων όλων των λοιπών συνυποψηφίων δικαιολογητικά, όπως το εκκαθαριστικό σημείωμα φορολογίας για τρία (3) έτη και αντίγραφο περιουσιακής κατάστασης Ε9 τούτων.

3. Επίσης, στο πιο πάνω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας επισημαίνεται ότι στο αιτιολογικό που αναλύεται λεπτομερώς στην απόφαση του Δ.Σ. του Ιδρύματος και στην σχετική εγκριτική απόφαση της Α.Δ.Μ.Θ., προκειμένου να αξιολογηθούν τα οικονομικά δεδομένα των υποψηφίων, παρατίθενται αναλυτικά τα φορολογικά στοιχεία των υποψηφίων, σύμφωνα με τα ως άνω δικαιολογητικά. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά για "ακαθάριστα εισοδήματα" με συγκεκριμένα ποσά για κάθε έναν από τους υποψηφίους δικαιούχους αλλά και των γονέων τους, καθώς επίσης και για το σύνολο της ακίνητης περιουσίας τους, με λεπτομερή αναφορά των τετραγωνικών μέτρων, της τοποθεσίας και το σύνολο των ακινήτων τους.

4. Κατόπιν τούτων, μας υπεβλήθη το ανωτέρω ερώτημα, επί του οποίου γνωμοδοτώ, ως ακολούθως:

Νομοθετικό πλαίσιο

5. Στα άρθρα 5^Α (παρ.1), 9^Α και 10¹ (παρ.1, 3) του ισχύοντος Συντάγματος ορίζονται τα εξής:

άρθρο 5Α «1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. 2 ...».

άρθρο 9Α «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.»

άρθρο 10 «1. Καθένας ή πολλοί μαζί έχουν το δικαίωμα, τηρώντας τους νόμους του Κράτους, να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ενεργούν σύντομα κατά τις κείμενες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα σε εκείνον, που υπέβαλε την αναφορά, σύμφωνα με το νόμο. 2. ... 3. Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως ο νόμος ορίζει. ...».

6. Επίσης, τα άρθρα 1 (παρ. 1-4, 5, 6), 7 (παρ. 1 περ. γ'), 8 (αρ. 1, 5, 8), 21, 24 (παρ. 1, 2 περ. β', ε', 3) και 27 (παρ. 3) του π.δ. 28/2015 "Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία" (Α' 34) ορίζουν τα ακόλουθα:

άρθρο 1.- «1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. 2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που

¹ όπως τα μεν άρθρα 5^Α και 9^Α προστέθηκαν, η δε παράγραφος 3 του άρθρου 10 ισχύει μετά την αντικατάστασή της, με το από 6.4.2001 ψήφισμα της ΣΤ' Αναθεωρητικής Βουλής (Α' 84)

φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του, η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. 3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβλάπτεται απόρρητο, το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση δικαιώματος τούτου, αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, "διοικητικών", αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. 4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. 5. Η άσκηση του κατά τις παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. 6. Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά τις παραγράφους 1 και 2 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι ημέρες.»

άρθρο 7.- «1. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται: α) ... γ) σε έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα, στα οποία η πρόσβαση αποκλείεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 5 του άρθρου 1, καθώς και σύμφωνα με κάθε άλλη σχετική διάταξη ..., δ) ...».

άρθρο 8.- «Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, για την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου νοούνται ως: 1. "Φορείς του δημόσιου τομέα", οι κρατικές αρχές, κεντρικές και περιφερειακές, οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δευτέρου βαθμού, τα λοιπά Ν.Π.Δ.Δ., οι κατά την παράγραφο 2 αυτού οργανισμού δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις που σχηματίζονται από μία ή περισσότερες από τις αρχές αυτές ή από έναν ή περισσότερους από τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου. 2. ... 3. "Έγγραφο", κάθε έγγραφο, τμήμα εγγράφου, πληροφορία ή δεδομένο που εκδίδεται ή έχει ανατεθεί προς διαχείριση στους φορείς του δημόσιου τομέα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, και ιδίως μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιοι οδηγίες, απαντήσεις των διοικητικών αρχών, γνωμοδοτήσεις, αποφάσεις,

αναφορές, ανεξάρτητα από το μέσο αποτύπωσης που χρησιμοποιείται ... Ως “έγγραφα”, για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του νόμου λογίζονται και τα ιδιωτικά έγγραφα που βρίσκονται σε αρχεία (φακέλους) φορέων του δημόσιου τομέα και χρησιμοποιήθηκαν ή λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής τους δράσης. 4. ... 8. “Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”, τα δεδομένα όπως ορίζονται στο άρθρο 21 περ. α’.».

άρθρο 21. Για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου νοούνται ως: α) “Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν να προσδιοριστούν τα υποκείμενα των δεδομένων. β) “Ευαίσθητα δεδομένα”, τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων. Ειδικά για τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες δύναται να επιτραπεί η δημοσιοποίηση μόνον από την εισαγγελική αρχή για τα αδικήματα που αναφέρονται στο εδάφιο β’ της παρ. 2 του άρθρου 3 με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Εισαγγελέα Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο. ... γ) “Υποκείμενο των δεδομένων”, το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική. δ) “Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα” (“επεξεργασία”), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η

διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή. ε) **“Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα”** (“αρχείο”), κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια. στ) **“Διασύνδεση”**, μορφή επεξεργασίας που συνίσταται στη δυνατότητα συσχέτισης των δεδομένων ενός αρχείου με δεδομένα αρχείου ή αρχείων που τηρούνται από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας για άλλο σκοπό. ζ) **“Υπεύθυνος επεξεργασίας”**, οποιοσδήποτε καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Όταν ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του, καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή κοινοτικό δίκαιο. η) ... θ) **“Τρίτος”**, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας. ι) Αποδέκτης, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, στον οποίο ανακοινώνονται ή μεταδίδονται τα δεδομένα, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για τρίτο ή όχι. ια) **“Συγκατάθεση”** του υποκειμένου των δεδομένων, κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επιγνώσει και με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. ... ιβ) **“Αρχή”**, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα που θεσπίζεται στο κεφάλαιο Δ' του παρόντος νόμου.».

άρθρο 24.- «1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν: α) ... β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο. γ) ... δ) ... ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει

ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών. 3. Η Αρχή μπορεί να εκδίδει ειδικούς κανόνες επεξεργασίας για τις πλέον συνήθεις κατηγορίες επεξεργασιών και αρχείων, οι οποίες προφανώς δεν θίγουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα. ...».

άρθρο 27.- «1. ... 3. Αν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς. 4. ...».

7. Τέλος, στο άρθρο 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013 – Α' 170) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 17.- «1. Πρόσωπα που είναι ή έχουν διατελέσει υπάλληλοι Φορολογικής Διοίκησης και εν γένει του Υπουργείου Οικονομικών ή συνδέονται ή συνδέονταν με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή έργου με αυτά, καθώς και οποιοδήποτε πρόσωπο, στο οποίο έχουν είχαν ανατεθεί αρμοδιότητες ή καθήκοντα της Φορολογικής Διοίκησης οφείλουν να τηρούν ως απόρρητα όλα τα στοιχεία και πληροφορίες φορολογουμένων, τα οποία περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, και δύνανται να τα αποκαλύπτουν μόνο στα ακόλουθα πρόσωπα: α) ... ^{θ²}) σε τρίτους, κατόπιν αιτιολογημένης εισαγγελικής παραγγελίας, ότι δεν συντρέχει περίπτωση φορολογικού απορρήτου, ι) ... 2. ... 3. Τα πρόσωπα, τα οποία λαμβάνουν γνώση των απόρρητων στοιχείων ή πληροφοριών, σύμφωνα με την παράγραφο 1, οφείλουν να τηρούν το απόρρητο, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Η χρήση των πληροφοριών και στοιχείων γίνεται αποκλειστικά και μόνο για την επίτευξη του σκοπού, για τον οποίο χορηγήθηκαν. 4. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις άρσης του απορρήτου, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 5, κάθε πρόσωπο στο οποίο περιέρχονται πληροφορίες ή στοιχεία, τα οποία προστατεύονται με φορολογικό απόρρητο, οφείλει να μην τα αποκαλύπτει και να επιστρέφει στη Φορολογική Διοίκηση τυχόν έγγραφα που περιήλθαν στην κατοχή του και περιλαμβάνουν τέτοιες πληροφορίες ή στοιχεία. 5. Στοιχεία ή πληροφορίες σχετικά με φορολογούμενο είναι δυνατόν να

² όπως η περίπτωση αυτή προστέθηκε με την υποπαράγραφο Δ.2 της περ.3.ε του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85)

αποκαλύπτονται σε τρίτο, κατόπιν αιτήσεως, με την έγγραφη συναίνεση του φορολογουμένου. 6. ...».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις ανωτέρω διατάξεις, αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους ερμηνευόμενες, ευθέως προκύπτουν και πάντως σαφώς συνάγονται τα εξής:

8. Με το ως άνω π.δ. 28/2015 εχώρησε συστηματική κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο, εκτός των άλλων, **τόσο** των διατάξεων του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999)³, με τις οποίες εκ νέου είχε εξειδικευθεί νομοθετικά, στο πλαίσιο υλοποίησης της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής της φανεράς δράσης της διοικήσεως δια της διασφάλισης της δημοσιότητας και διαφάνειας που πρέπει να διέπουν την εν γένει διοικητική δραστηριότητα⁴, το δικαίωμα κάθε ενδιαφερομένου (διοικουμένου) για γνώση των εγγράφων της διοίκησης, με την πλήρη και εξυπαρχής ρύθμισή του, υπό τις εκεί μνημονευόμενες ειδικότερες προϋποθέσεις, αλλά και εξαιρέσεις, **όσο και** των διατάξεων των άρθρων 2 έως και 5, 7, και 11 έως 13 του ν. 2472/1997 "Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" (Α' 50), όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο της πιο πάνω κωδικοποίησης⁵.

9. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα⁶, τούτο συνίσταται ακριβώς στην πρόσβαση του διοικουμένου στις

³ όπως η παράγραφος 3 τούτου αρχικά συμπληρώθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 8 του ν. 2880/2001 (Α' 9) και, στη συνέχεια, η παράγραφος 6 αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 ν. 3230/2004 (Α' 44) (βλ. παράγραφο 4 του άρθρου πρώτου του π.δ. 28/2015)

⁴ πρβλ. και διατάξεις του προϊσχύσαντος άρθρου 16 ν.1699/1986, που καταργήθηκε με το άρθρο 33 ν. 2690/1999, ο κανόνας του οποίου πάντως επαναλήφθηκε με τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 5 του ΚΔΔ ως προς τις ισχύουσες προϋποθέσεις για τη γνώση των διοικητικών εγγράφων.

⁵ βλ. παράγραφο 2 του άρθρου πρώτου του π.δ. 28/2015

⁶ το οποίο σημειωτέον αποτελεί βασική και θεμελιώδη αρχή, κατ' εφαρμογή της γενικής αρχής, κοινής στις συνταγματικές τάξεις και παραδόσεις των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθιερωθείσα από το έτος 1999 στο πρωτογενές Κοινοτικό Δίκαιο με το άρθρο 255 της Συνθήκης Ε.Κ., στα άρθρα 6 και 10 της ΕΣΔΑ, στο άρθρο 19 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά, που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ν. 2462/1997 και στο άρθρο 41 παρ. 2 περ. β' του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ενώ στο άρθρο 42 του ίδιου Χάρτη κατοχυρώνεται το γενικότερο δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα των θεσμικών και λοιπών

διοικητικές πράξεις, δια της προβλεπόμενης δυνατότητας ασκήσεώς του, όχι μόνο με τη γνώση των διοικητικών εγγράφων, αλλά και των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται από τις διοικητικές αρχές είτε με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας είτε με τη χορήγηση αντιγράφου (*εκτός αν η αναπαραγωγή του εγγράφου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο*), εισάγοντας κατ' ουσία με τον τρόπο αυτό τη λεγόμενη «λαϊκή αγωγή» (action popularis) στη διοικητική διαδικασία και ειδικώς στο στάδιο προδικασίας που συνιστά άσκηση προελέγχου της διοικητικής δράσης⁷.

10. Σύμφωνα με τη γραμματική διατύπωση της διάταξης αυτής και τη σχετική νομολογία του ΣτΕ τόσο επί της αντίστοιχης διάταξης του άρθρου 16 ν. 1599/1986⁸ όσο και επί της νεότερης αυτής διάταξης⁹, για τη θεμελίωση του δικαιώματος σε κάθε ενδιαφερόμενο να λάβει γνώση των διοικητικών εγγράφων¹⁰, κατ' απόκλιση της γενικής αρχής του άρθρου 902 ΑΚ περί επιδείξεως εγγράφου¹¹, κατά το οποίο απαιτείται ύπαρξη ειδικού εννόμου συμφέροντος¹², πρέπει ο ασκών το σχετικό δικαίωμα να έχει την ιδιότητα του "ενδιαφερόμενου", κατά την πιο κάτω με αριθ.10, έννοια του νόμου.

11. Ως "ενδιαφερόμενος" νοείται το πρόσωπο εκείνο που δικαιολογεί το "εύλογο ενδιαφέρον", υπό την έννοια όχι του ενδιαφέροντος κάθε πολίτη για την εύρυθμη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, αλλά μόνον εκείνο που προκύπτει κατά τρόπο αντικειμενικό από την ύπαρξη μιας συγκεκριμένης προσωπικής έννομης σχέσης, η οποία συνδέεται με το περιεχόμενο των διοικητικών εγγράφων,

οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, ανεξαρτήτως θέματος (βλ. ΓνμΔΟΛΝΣΚ 19/2017 - Α' Τακτ, ΓνμΔΟΛΝΣΚ 63/2008, ΓνμΝΣΚ 39/2016 - Τμ. Α')

⁷ βλ. Αν. Τάχο, Ερμην. ΚΔΔ, εκδ. 2006, σελ. 215, 216, του ίδιου ΕΛΛΔιοικΔικ, εκδ. 2005, σελ. 733, 735, ΟΛΣΤΕ 602/2003, ΓνμΔΟΛΝΣΚ 354/2006, 209/2005, 727/2001, ΓνμΔΝΣΚ 165/2008, 452/2005, 107/2007, 727/2001, ΓνμΔΕισΑΠ 6/2006 κ.α..

⁸ πρβλ. ΣΤΕ 205/2000, 841/1997, 2376/1996, 3943/1995, 1397/1993 κ.α.

⁹ βλ. ΣΤΕ 1140/2003, ΣΤΕ 3130/2000, ΣΤΕ 1214/2000 κ.α.

¹⁰ πρβλ. ΟΛΣΤΕ 94/2013 – 13^ο σκ.

¹¹ πρβλ. ΓνμΔΟΛΝΣΚ 140/1990, 722/99, 620/99 518/2000 κ.α.

¹² πρβλ. Ζέπο ΙΙ, 6. σελ. 679, Ράμμος ΕρμΑΚ 902 αρ. 5, Βάλληνδα άρθρο 902, σελ. 221, Γεωργιάδη - Σταθόπουλο (ΑΚ ΙV άρθρο 902 σελ. 552, 553 αρ. 6), αρκεί η συνδρομή του εύλογου ενδιαφέροντος (βλ. ΟΛΓνμΔ ΝΣΚ 727/2000, ΓνμΔΝΣΚ 598/2004, 95/2005, 63/2008 κ.α.)

στα οποία ζητείται η πρόσβαση¹³.

12. Ως διοικητικά έγγραφα, θεωρούνται όλα τα έγγραφα, όπως η έννοια τούτων προσδιορίζεται στον αριθμό 3 του άρθρου 8 του π.δ. 28/2015, τα οποία συντάσσονται από τους φορείς του δημόσιου φορέα που αναφέρονται στον αριθμό 1 του ίδιου άρθρου και π.δ., η παράθεση των οποίων είναι ενδεικτική¹⁴. Συνέπεια τούτων είναι στην ως άνω έννοια να υπάγεται μεν οποιοδήποτε γραπτό στοιχείο (συνεπώς και ιδιωτικό έγγραφο) εισήλθε στην οικεία υπηρεσία και χρησιμοποιήθηκε για τη θεμελίωση ή με οποιοδήποτε τρόπο διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης του διοικητικού οργάνου, στο πλαίσιο της διοικητικής του δράσης¹⁵, αρκεί αυτή να έχει ολοκληρωθεί με την έκδοση σχετικής αποφάσεως του αρμοδίου διοικητικού οργάνου, οπότε, στην περίπτωση αυτή, θεωρείται ότι απέβαλε τον ιδιωτικό του χαρακτήρα και κατέστη δημόσιο (διοικητικό) έγγραφο¹⁶.

13. Τα αιτούμενα έγγραφα πρέπει να προσδιορίζονται από τον ενδιαφερόμενο κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο¹⁷, ώστε να είναι προσδιορίσιμα ατομικώς ή βάσει ειδικού κριτηρίου ικανού να τα κατατάξει σε ορισμένη κατηγορία ή ομάδα προς ευχερή αναζήτηση και ανεύρεσή τους¹⁸, χωρίς μάλιστα η διοίκηση να υποχρεούται να προβαίνει σε χρονοβόρες καθώς και

¹³ βλ. ΣτΕ 3130/2000, ΣτΕ 1214/2000, ΓνμδΟΛΝΣΚ 354/2006, ΓνμΝΣΚ 117, 366/2006, 548/2008, 390/2007 (Ατομ), 256/2011 (Ατομ), ΓνμδΝΣΚ 189/2015, 39/2016, 70/2017 (Ατομ) κ.α.

¹⁴ πρβλ. και ανάλογη διατύπωση στην παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 2690/99 (σχ. οι ΓνμδΟΛΝΣΚ 535/2008, 354/2006, 727/2001, 723/2000, ΓνμδΝΣΚ 148/2014, 309/2013, 393/2007, 326/2005), όπως, άλλωστε, συνέβαινε και στην αντίστοιχη διάταξη του προϊσχύσαντος άρθρου 16 ν. 1599/1986, κατά την εισηγητική έκθεση του οποίου «με τον όρο διοικητικό έγγραφο εννοείται όχι μόνο τα έγγραφα με τη στενή έννοια του όρου, αλλά ό,τι υπάρχει μέσα στα αρχεία της διοίκησης» (σχ. οι ΓνμδΝΣΚ 436/1992, ΟΛΝΣΚ 482/1995, ΟΛΝΣΚ 665/1998, ΣτΕ 243/2000, 106/1999, 3943/1995, 1397/1993 κ.α.),

¹⁵ πρβλ. ήδη ρητή προς τούτο διάταξη στο β' εδάφιο του αριθ. 3 του άρθρου 8 του π.δ. 28/2015, με την οποία αποτυπώνεται η μέχρι τότε διαμορφωθείσα πάγια θέση της νομολογίας του ανωτάτου ακυρωτικού, καθώς και των δοθειςών διοικητικών λύσεων ως προϊόν αποδοχής των αντιστοίχων Γνωμοδοτήσεων του ΝΣΚ.

¹⁶ βλ. Γνμδ ΟΛΝΣΚ 727/2001, ΓνμδΝΣΚ 338/1996, 119/1997, 465/98, 620/99, 130/2000, 326, 589/2005, ΓνμδΟΛΝΣΚ 63/2008 κ.α.

¹⁷ ΓνμδΝΣΚ 97/2015, 223, 256, 365/2011, 309/2009, 49, 200/2001 κ.α.

¹⁸ βλ. ΣτΕ 3938/2013

επίπτονες αναζητήσεις, με υπέρμετρη απασχόληση της αρμόδιας υπηρεσίας προς εντοπισμό, συλλογή και καταγραφή των κατ' ιδίαν στοιχείων¹⁹.

14. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 11 του π.δ. 28/2015, που κωδικοποίησαν τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 3448/2006²⁰, με τις οποίες είχε ενσωματωθεί, κατά κύριο λόγο, στην εθνική έννομη τάξη η Οδηγία 2003/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 17^{ης} Νοεμβρίου 2003 (*EE L 345 της 31.12.2003* σελ. 90), εξασφαλίζεται, στο πλαίσιο εναρμονίσεως προς την Οδηγία αυτή, η δημιουργία θεσμικού πλαισίου αναφορικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις περαιτέρω χρήσεως των εγγράφων του δημόσιου τομέα. Δηλ. για χρήση αυτών πέρα του αρχικού σκοπού για τον οποίο εκδόθηκαν και ο οποίος θεωρείται ότι εκπληρώθηκε με την έκδοσή τους²¹. Και βεβαίως για την άσκηση του σχετικού δικαιώματος, ήτοι της περαιτέρω χρήσης, που αποτελεί το επόμενο στάδιο σε σχέση με την πρόσβαση, εφόσον πρώτα αποκτάται μια πληροφορία μετά χρησιμοποιείται, τίθεται ως λογική προϋπόθεση το συνταγματικά θεμελιωμένο (άρθρο 10 παρ. 3 Σ) δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά στοιχεία που ρυθμίζεται ειδικά στο άρθρο 5 του Κωδ.Διοικ.Διαδ. Πράγμα που σημαίνει ότι το νεότερο αυτό θεσμικό πλαίσιο για την περαιτέρω χρήση συνιστά κατ' ουσία διεύρυνση του ισχύοντος πλαισίου για το δικαίωμα προσβάσεως, το οποίο δεν θίγει²², η δε άσκηση του σχετικού δικαιώματος τελεί υπό όρους και προϋποθέσεις (θετικές και αρνητικές) ανάλογες προς αυτές υπό τις οποίες τελεί η άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης²³.

15. Εξάλλου, από τις παραπάνω διατάξεις του άρθρων 21, 24 και 27 του π.δ. 18/2015 που κωδικοποίησαν τις σχεδόν ταυτοσήμου περιεχομένου διατάξεις των άρθρων 2, 5 και 11 του ν. 2472/1997, οι οποίες κατ' ουσία είχαν αποτελέσει μεταφορά των διατάξεων της Οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 «για την προστασία των φυσικών

¹⁹ βλ. ΓνμδΝΣΚ 165/2008, ΓνμδΟΛΝΣΚ 727/2001, ΓνμδΝΣΚ 121/2002, 723/2000, 502/1997, 314/1996 κ.α.

²⁰ όπως ίσχυε μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 7 του ν. 4305/2014 (Α' 237)

²¹ βλ. εισηγ. έκθεση, υπό τα άρθρα 2 και 4, του νόμου αυτού

²² ΓνμδΝΣΚ 548/2008

²³ ΓνμδΝΣΚ 13/2016, ΓνμδΟΛΝΣΚ 535/2008, ΓνμδΝΣΚ 165/2008, 166/2007 κ.α.

προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία αυτών» (ΕΕ L 281/23.11.95 σ. 310), σαφώς προκύπτει ότι, στα πλαίσια της ειδικότερης και αποκλειστικής ρύθμισης της προστασίας της ιδιωτικής ζωής τρίτου, θεσπίστηκαν οι προϋποθέσεις επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προς διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων, και ιδίως της ιδιωτικής ζωής, που προβλέπεται επίσης στο άρθρο 8 της, κυρωθείσης με το ν.δ. 53/1974 και εχούσης υπερνομοθετική ισχύ (πρβλ. άρθρο 28 παρ.1 του Συντ), Ευρωπαϊκής Συμβάσεως του Ανθρώπου, αλλά και στις γενικές αρχές του Κοινοτικού Δικαίου²⁴.

16. Οι διατάξεις αυτές ήδη είναι απολύτως εναρμονισμένες και με τις προαναφερθείσες αναθεωρημένες συνταγματικές διατάξεις του άρθρου 9^Α, ιδρυθείσης προς τούτο και ανεξάρτητης δημόσιας αρχής, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ²⁵), με αποστολή την εποπτεία της εφαρμογής του ανωτέρω νόμου, καθώς και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα²⁶.

17. Σε ό,τι αφορά την έννοια των “δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα”, αυτή προσδιορίζεται, κατά την παράγραφο 8 του άρθρου 8 του π.δ. 28/2015, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. α' του άρθρου 21 του εν λόγω π.δ/τος. Δηλ. πρόκειται για τα λεγόμενα “απλά προσωπικά δεδομένα”, ήτοι τις κάθε είδους πληροφορίες που είναι συνδεδεμένες αμέσως ή εμμέσως με την ταυτοποίηση του προσώπου (υποκειμένου) που αφορούν, δίχως από την επεξεργασία τους να προκύπτει άνευ ετέρου κάποιο ευαίσθητο προσωπικό δεδομένο. Διακρίνονται, δε, από τα “ευαίσθητα δεδομένα”²⁷, ως προς τα οποία κατ' εξαίρεση και μόνο ύστερα

²⁴ βλ. ΓνμδΝΣΚ 8/2001 (Τμ. Δ'), 385/2000 (ΤριμΕπιτρΝΣΚ)

²⁵ πρβλ. περ. ιβ' του άρθρου 21 του π.δ. 28/2015

²⁶ ΓνμδΝΣΚ 166/2007, 131/2008

²⁷ ήτοι όλες εκείνες τις πληροφορίες και στοιχεία που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στη υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεων προσώπων (βλ. περ. β' του άρθρου 21 του π.δ. 28/2015, που κωδικοποίησε το

από προηγούμενη άδεια της Αρχής, επιτρέπεται η συλλογή και επεξεργασία, υπό τις οριζόμενες στην παράγραφο 2 του άρθρου 25 του π.δ.28/2015 προϋποθέσεις.

18. Ειδικότερα, ως προς το ζήτημα της παράλληλης εφαρμογής των δύο (2) πιο πάνω νομοθετημάτων, δηλ. του ΚωδΔιοικΔιαδ (ν. 2690/99) και του ν. 2472/1997²⁸, παγίως γίνεται δεκτό ότι οι ρυθμίσεις τούτων, παρότι σε ορισμένα σημεία τους ενδεχομένως να επικαλύπτονται, χωρίς όμως η μία να εξοστρακίζει την άλλη²⁹, αφορούν κατ' αρχήν διαφορετικά πεδία και αποβλέπουν σε διαφορετικούς στόχους, πράγμα που σημαίνει ότι σε πρώτο χρόνο έλκονται προς εφαρμογή οι απαγορευτικές διατάξεις του άρθρου 5 του ΚωδΔιοικΔιαδ³⁰. Υπό την έννοια ότι, αν η εκάστοτε εξεταζόμενη περίπτωση χορήγησης αιτούμενων εγγράφων εμπίπτει σ' αυτές, δηλ. στους περιορισμούς και απαγορεύσεις ήδη των άρθρων 1 (παρ. 3, 5) και 28 (παρ. 6) π.δ. 28/2015 ή αποκλείεται από άλλες ειδικές διατάξεις³¹, όπως λ.χ. και αυτές που αναφέρονται στις περιπτώσεις κάλυψης τούτου από το φορολογικό απόρρητο³² ή εμπορικού ή βιομηχανικού απορρήτου³³, παρέλκει η προσφυγή στις διατάξεις του ν. 2472/1997³⁴.

άρθρο 2 του ν. 2472/1997, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο της κωδικοποίησης, επίσης ΓνμδΟΛΝΣΚ 12, 139/2009, 209/2005, ΓνμδΝΣΚ 13/2016, 441/2013, 266/2011, ΑΠ 2100/2009 κ.α.)

²⁸ και ήδη των (εν προκειμένω ερμηνευομένων) διατάξεων των άρθρων 1, 7, 8, 11 (που εντάσσονται στο Α' κεφάλαιο του ως άνω π.δ/τος και αναφέρονται στην πρόσβαση σε δημόσια έγγραφο) και 21, 24, 27 (που εντάσσονται στο Γ' κεφάλαιο του αυτού π.δ. περί πρόσβασης σε προσωπικά δεδομένα)

²⁹ ΓνμδΝΣΚ 165/2008, 394/2014

³⁰ και ήδη τα άρθρα 1 (παρ. 3, 5) και 28 (παρ. 6) του π.δ. 28/2015

³¹ πρβλ. και άρθρο 7 παρ. 1 περ. γ' π.δ. 28/2015

³² βλ. ΑτΓνμδΝΣΚ 628/2002 κ.α., εκδοθείσα υπό την ισχύ του άρθρου 85 του ΚΦΕ (ν. 2238/94), **οι διατάξεις του οποίου (ΚΦΕ)**, συμπεριλαμβανομένων και όλων των κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού του νόμου, από την έναρξη ισχύος του νέου ΚΦΕ (ν. 4172/2013), ήτοι από 1.1.2014, **έχουν ήδη παύσει να ισχύουν**, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 22 του άρθρου 72 του αυτού νέου Κώδικα, η οποία προστέθηκε με την παράγραφο 11 του άρθρου 26 ν. 4223/2013 (Α' 287)

³³ ΑτΓνμδΝΣΚ 751/2001

³⁴ και ήδη τις εντασσόμενες στο Γ' κεφάλαιο του π.δ. 18/2015 διατάξεις των άρθρων 21-28, ΓνμδΝΣΚ 394/2014, 13/2016, ΑτΓνμδΝΣΚ 70/2017 κ.α.

19. Μάλιστα, σε ό,τι αφορά αιτήματα χορήγησης εγγράφων που καλύπτονται από το φορολογικό απόρρητο, εφαρμοστέες είναι ήδη οι διατάξεις του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας. Μ' αυτές, στο πλαίσιο της επιχειρούμενης με το ν. 4174/2013 θέσπισης ενός ανεξάρτητου συστήματος κανόνων που θα διέπουν τα διάφορα στάδια της φορολογικής διαδικασίας και ως προς τις φορολογικές υποχρεώσεις των υποκειμένων των αναφερομένων στο Κώδικα φορολογιών³⁵, αναμορφώθηκε και εκσυγχρονίσθηκε (μεταξύ των άλλων) και το συνολικό πλαίσιο διαφύλαξης πληροφοριών και απορρήτου. Πράγματι, με τις διατάξεις του ανωτέρω άρθρου³⁶, σκοπήθηκε η προστασία του φορολογικού απορρήτου, με την πρόβλεψη τόσο της υποχρέωσης της φορολογικής διοίκησης και όλων των προσώπων που είναι ή ήταν υπάλληλοί της, καθώς και οποιουδήποτε προσώπου στο οποίο έχουν ή είχαν ανατεθεί αρμοδιότητες ή καθήκοντα της φορολογικής διοίκησης, να τηρούν ως απόρρητα όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες που περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, πράγμα που, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, ισχύει και για κάθε πρόσωπο που λαμβάνει γνώση των απορρήτων αυτών στοιχείων ή πληροφοριών³⁷ όσο και τις εξαιρετικές και περιοριστικά αναφερόμενες περιπτώσεις άρσης τούτου (δηλ. του φορολογικού απορρήτου³⁸). Το οποίο, σύμφωνα περίπτωση θ' της παρ. 1 του άρθρου 17, κάμπτεται, δηλαδή παρέχεται πλέον κατ' εξαίρεση η δυνατότητα αποκάλυψης των φορολογικών στοιχείων και πληροφοριών των φορολογουμένων σε τρίτους, ύστερα από αιτιολογημένη εισαγγελική παραγγελία ότι δεν συντρέχει περίπτωση φορολογικού απορρήτου.

20. Αντιθέτως, στην περίπτωση μη υπαγωγής των εξεταζομένων αιτημάτων στα πιο πάνω απαγορευτικά, περιοριστικά ή ειδικά καθεστώτα, τότε ερευνάται αν η δυνατότητα χορήγησης³⁹ ή μη του αιτουμένου αντιγράφου αφορά σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οπότε και προκύπτει υποχρέωση της διοίκησης να

³⁵ βλ. το γενικό μέρος της αιτιολογικής έκθεσης επί του νόμου 4174/2013.

³⁶ που ενσωματώθηκαν στην κωδικοποίηση του π.δ. 28/2015 και συγκεκριμένα στο ΙΑ' Κεφάλαιό του, υπό το άρθρο 92 τούτου

³⁷ πρβλ. και παρ. 3 και 4 του άρθρου 17 ν. 4174/2013

³⁸ βλ. αιτ. έκθεση του ν. 4174/2013 επί του ταυτάριθμου άρθρου (17)

³⁹ ενέργεια που συνιστά μορφή επεξεργασίας, κατ' αρθρ.21 περ. δ' π.δ. 28/2015

εφαρμόσει την αρχή της αναλογικότητας⁴⁰. Δηλ., να εξετάσει αν το αιτούμενο αυτό αντίγραφο, ως μέτρο περιορισμού ατομικού δικαιώματος είναι: *i)* πρόσφορο ή απρόσφορο για την επίτευξη του σκοπούμενου αποτελέσματος, *ii)* σε περίπτωση που κριθεί πρόσφορο, αν είναι επαχθέστερο σε ένταση και έκταση από το αναγκαίο για την επίτευξη του αποτελέσματος *και iii)* σε περίπτωση που κριθεί πρόσφορο και αναγκαίο, αν είναι δυσανάλογο μέτρο σε σχέση με τους λόγους που το προκάλεσαν ή το αντικειμενικό επιτεύξιμο αποτέλεσμα και αν υπερέχει προφανώς του δικαιώματος του προσώπου στο οποίο αφορά⁴¹.

21. Ωστόσο, στην αρμοδιότητα των ίδιων των δημοσίων υπηρεσιών ανήκει η κρίση εάν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, συντρέχουν οι προεκτεθείσες προϋποθέσεις ασκήσεως του δικαιώματος⁴², τυχόν δε απόρριψη του αιτήματος του ενδιαφερομένου πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς⁴³, ενόψει του ότι η σχετική άρνηση της διοίκησης αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη υποκείμενη μονάχα σε αίτηση ακυρώσεως⁴⁴.

22. Στην προκειμένη περίπτωση το αίτημα του Α.Μ., ανεξαρτήτως του κατά πόσον, ενόψει της ως άνω γενικευμένης διατύπωσής του, υποχρεώνει τη διοίκηση να χορηγήσει πλήρη σειρά όλων των εγγράφων και της αλληλογραφίας σε σχέση με την προαναφερθείσα προκήρυξη που να αφορά μάλιστα αδιακρίτως όλους τους συνυποψηφίους⁴⁵, είναι σαφές ότι αιτούμενα δημόσια έγγραφα⁴⁶, στα οποία,

⁴⁰ πρβλ. ήδη και περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 24 του π.δ. 28/2015

⁴¹ βλ. ΓνμδΟΛΝΣΚ 53/2004, 209/2005, 63/2008, ΓνμδΝΣΚ 452, 589/2005, 131, 165/2008, 393/2014, 13/2016, 70/2017 κ.α.

⁴² ΟΛΝΣΚ 727/2001, 482/1995, ΓνμδΝΣΚ 107/2007 κ.α.

⁴³ ΣτΕ 4588/2015, Τμ. Δ', που ακύρωσε, ως πλημμελώς αιτιολογημένη, άρνηση διοίκησης για χορήγηση εγγράφων, κρίνοντας ότι η επίκληση αυτής ως λόγου μη ικανοποίησης σχετικού αιτήματος το ότι δεν υπάρχουν στο υπ' αυτής τηρούμενο αρχείο τα αιτηθέντα έγγραφα δεν αρκούσε, αλλά αντιθέτως την υποχρέωνε να παραπέμψει το σχετικό αίτημα στο αρμόδιο όργανο για τη διεκπεραίωσή του.

⁴⁴ Αν. Τάχο, ό.π., σελ. 216, ΣτΕ 205, 3130/2000, ΣτΕ 1397/1993, ΓνμδΝΣΚ 165/2008 κ.α.

⁴⁵ ήτοι, ακόμη και εκείνους που δεν έχουν αξιολογηθεί ως δικαιούχοι των αντίστοιχων υποτροφιών, εφόσον δεν γίνεται σχετική διάκριση, καθόσον ως προς αυτούς δεν στοιχειοθετείται, κατά τη γνώμη μας, εύλογο ενδιαφέρον και πολλών μάλλον το εν προκειμένω απαιτούμενο έννομο συμφέρον του αιτούντος, κατά την προεκτεθείσα έννοια (πρβλ. ΓνμδΝΣΚ 261/2014, 252/2010, 44/2003 κ.α.)

κατά το διδόμενο από την ερωτώσα υπηρεσία ιστορικό, εμπεριέχονται λεπτομερή φορολογικά στοιχεία και εν γένει συναφείς πληροφορίες άλλων φορολογουμένων – συνυποψηφίων, προδήλως εμπίπτουν και καταλαμβάνονται από τις ρυθμίσεις του άρθρου 17 παρ. 1 του ΚΦΔ. Δηλαδή, υπάγονται ως “απόρρητα” στον κανόνα της μη αποκάλυψής τους, καθόσον δεν εμπίπτουν στις εκεί αναφερόμενες δεκατέσσερις (14) εξαιρετικές και περιοριστικά αναφερόμενες περιπτώσεις (ήτοι από α’ έως ιδ’), ούτε στην παρ. 5 τούτου, κατά την οποία η αποκάλυψη τέτοιων στοιχείων σε τρίτο είναι δυνατή, κατόπιν αιτήσεώς του και με την έγγραφη συναίνεση του φορολογουμένου, οι προϋποθέσεις κατάφασης των οποίων δεν καλύπτονται από το διδόμενο ιστορικό. Άλλωστε, πρέπει να επισημανθεί ότι οι προβλεπόμενες στις παραγράφους 3 και 5 του άρθρου 85 του προϊσχύσαντος ΚΦΕ (ν.2238/94) περιπτώσεις άρσης ή κάμψης του απορρήτου⁴⁷, έχουν παύσει να ισχύουν από 1^{ης} Ιανουαρίου του 2014, κατά τα προεκτεθέντα⁴⁸. Μεταξύ, δε, των νεότερων ως άνω διατάξεων περιλαμβάνεται και η υπό στοιχ. θ’ περίπτωση, κατά την οποία ο εν λόγω κανόνας, εκτός των άλλων (ήτοι, της τυχόν έγγραφης προς τούτο συναίνεσης του φορολογουμένου, ως υποκειμένου των δεδομένων), κάμπτεται και παρέχεται δυνατότητα αποκάλυψής τους σε τρίτο, μόνο ύστερα από αιτιολογημένη εισαγγελική πρόταση ότι δεν συντρέχει περίπτωση φορολογικού απορρήτου⁴⁹, προϋπόθεση που επίσης εν προκειμένω δεν προκύπτει ότι συντρέχει.

23. Υπό την έννοια αυτή, εφόσον στην εξεταζόμενη περίπτωση έλκονται προς εφαρμογή οι προαναφερθείσες μεταγενέστερες αλλά και ειδικότερες διατάξεις περί υπαγωγής των αιτουμένων εγγράφων στην κατηγορία του “φορολογικού απορρήτου”, παρέλκει κατ’ αρχήν ως αποκλειόμενη η εξέταση των προϋποθέσεων πρόσβασης του αιτούντος (Α.Μ.) στην κατηγορία αυτή των δημοσίων εγγράφων, κατά τα παραπάνω. Και τούτο, διότι ο ως άνω αποκλεισμός

⁴⁶ όπως η απόφαση του Δ.Σ. του Ιδρύματος Χ.Β. και η εγκριτική αυτής απόφαση της Α.Δ. Μ.Θ., τα οποία η ερωτώσα θεωρεί ότι συμπεριλαμβάνονται στα αιτούμενα και ως προς τα οποία κατ’ ουσία εκφράζει το σχετικό της προβληματισμό

⁴⁷ ΓνμδΝΣΚ 150/2012, ΓνμδΟΛΝΣΚ 19/2009, ΓνμδΝΣΚ 422/2008, 235/2007 κ.α.

⁴⁸ βλ. πιο πάνω 37^η υποσημείωση, υπό την 19^η σκέψη.

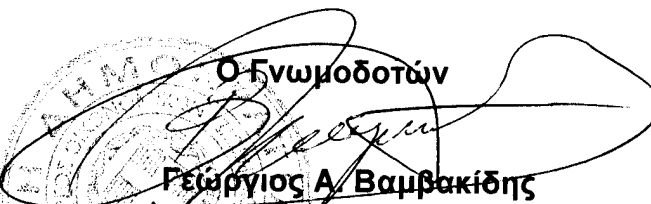
⁴⁹ πρβλ. ΓνμδΝΣΚ 150/2012, ΓνμδΝΣΚ 441/2013

που συνεπάγεται τη μη ενεργοποίηση υποχρέωσης της υπηρεσίας για χορήγησή τους, ως και αυτή καταλαμβανόμενη από το πιο πάνω απόρρητο, κατά την έννοια των παρ. 3 και 4 του άρθρου 17 ν. 4174/2013, ισχύει τόσο υπό την μορφή της “πρωτογενούς” πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα όσο και της περαιτέρω – κατά διεύρυνση του σχετικού δικαιώματος – χρήσης τους⁵⁰, όπως εν προκειμένω συνιστά το αίτημα του Α.Μ προφανώς να τα χρησιμοποιήσει, υπό την ιδιότητά του ως συνυποψηφίου υποτροφίας μεταπτυχιακών σπουδών του Ιδρύματος Χ.Β.

24. Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι με την **ΓνμδΝΣΚ 479/2001 (Τμ. Α' Διακοπών)** έχει γίνει δεκτό ότι οι ίδιες παραπάνω συνέπειες του “φορολογικού απορρήτου” ισχύουν και στην περίπτωση που το περιεχόμενο των φορολογικών στοιχείων ενσωματώθηκε σε άλλο διοικητικό έγγραφο, οπότε και το έγγραφο αυτό καθίσταται μη χορηγήσιμο. Πράγμα που, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, ισχύει εν προκειμένω τόσο για την απόφαση του Δ.Σ. του Ιδρύματος Χ.Β. όσο και την εγκριτική αυτής απόφαση της υπηρεσίας σας, εφόσον, κατά το διδόμενο ιστορικό, περιλαμβάνουν λεπτομερή φορολογικά στοιχεία άλλων συνυποψηφίων.

Συμπέρασμα

25. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, γνωμοδοτώ ότι η απάντηση επί του τιθέμενου ερωτήματος είναι αρνητική. Δηλαδή, η υπηρεσία σας δεν μπορεί να χορηγήσει στον Α.Μ., υπό την προεκτεθείσα ιδιότητά του, αντίγραφα των ως άνω δημοσίων εγγράφων.-

Ο Γνωμοδοτών

Γεώργιος Α. Βαμβακίδης
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

⁵⁰ ως προς τους όρους και προϋποθέσεις χορήγησης των οποίων ισχύουν αναλογικά τα όσα εκτίθενται για το δικαίωμα πρόσβασης, κατά τα παραπάνω (βλ. πιο πάνω 15^η σκέψη)